

KRÓTKA REFLEKSJA O SAKRAMENCIE BIERZMOWANIA

Bierzmowanie jest jednym z siedmiu sakramentów Kościoła św. Jest ono dopełnieniem łaski chrztu św. Bierzmowanie nie jest do zbawienia konieczne jak chrzest św., ale każdy chrześcijanin powinien go przyjąć, by umocnić wiarę.

Niestety dziś mamy do czynienia z płytkim rozumieniem tego sakramentu. Najczęstszą motywacją młodzieży jest późniejsza możliwość bycia chrześnym czy świadkiem bierzmowania. Natomiast do wzięcia ślubu kościelnego sakrament ten jest usilnie zalecany, ale nie bezwzględnie konieczny. „Katolicy, którzy nie przyjęli jeszcze sakramentu bierzmowania, powinni go przyjąć przed zawarciem małżeństwa, gdy jest to możliwe bez poważnej niedogodności” (KPK, kan. 1065). Mówi się: „zrobić bierzmowanie”. Czy sakrament się przyjmuje czy go robi? **W tym sakramencie otrzymujemy pełnię darów Boskiej Osoby Ducha Świętego.** Czy tu chodzi o papier czy o duchowe doświadczenie raz w życiu? **Duch Święty jest imieniem własnym Trzeciej Osoby Boskiej.**

POCZĄTKI TEGO SAKRAMENTU

W Starym Testamencie prorocy zapowiadali, że Duch Pana spocznie na Mesjaszu (por. Iz 11,2). I rzeczywiście zstąpił na Chrystusa podczas chrztu w Jordanie (por. Mt 3,13-17). Tego Ducha Świętego Chrystus obiecał całemu Kościołowi. Miedzy innymi w tych słowach: **„Pożyteczne jest dla was moje odejście. Bo jeżeli nie odejdę, Paraklet nie przyjdzie do was. A jeżeli odejdę, to pošlę Go do was”** (J 16,7). To się stało w dniu Pięćdziesiątnicy, dziesięć dni po Wniebowstąpieniu Pana. **„Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wichru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też języki jakby z ognia, które się rozdzielały, i na każdym z nich spoczął [jeden]. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić** (Dz 2,1-4). Apostołowie napełnieni tym Duchem zaczęli głosić **„wielkie dzieła Boże”** (Dz 2,11).

„Od tego czasu Apostołowie, wypełniając wolę Chrystusa, przez wkładanie rąk udzielali neofitom daru Ducha Świętego, który uzupełniał łaskę chrztu (por. Dz 8,15-17; 19,5-6). Dlatego w Liście do Hebrajczyków wśród pierwszych elementów formacji chrześcijańskiej wymienia się naukę o chrzcie i wkładaniu rąk (por. Hbr 6,2). To wkładanie rąk w tradycji katolickiej słusznie uznaje się za początek sakramentu bierzmowania, który w pewien sposób przedłuża w Kościele łaskę Pięćdziesiątnicy” (Paweł VI, konst. apost. Divinae consortium naturae).

PRZYGOTOWANIE DO BIERZMOWANIA

„Przygotowanie do bierzmowania powinno mieć na celu doprowadzenie chrześcijanina do głębszego zjednoczenia z Chrystusem, do większej zażyłości z Duchem Świętym, Jego działaniem, darami i natchnieniami, aby mógł lepiej podjąć apostolską odpowiedzialność życia chrześcijańskiego. Katecheza przed bierzmowaniem powinna także starać się obudzić zmysł przynależności do Kościoła Jezusa Chrystusa, zarówno do Kościoła powszechnego, jak i wspólnoty parafialnej. Na tej ostatniej spoczywa szczególna odpowiedzialność za przygotowanie kandydatów do bierzmowania” (Katechizm Kościoła Katolickiego, p. 1309). **Stąd w trakcie tej formacji powinno się położyć akcent na duchowe przeżycie, doświadczenie żywego Kościoła, sakramentów, liturgii...** Nie można ograniczyć się do znajomości Katechizmu.

„Wierni są obowiązani przyjąć ten sakrament w odpowiednim czasie. Rodzice, duszpasterze, zwłaszcza proboszczowie mają troszczyć się, żeby wierni zostali właściwie przygotowani do jego przyjęcia i w odpowiednim czasie do niego przystąpili” (KPK, kan. 890). Wyjątek stanowi zagrożenie śmiercią, kiedy to sakramentu tego może udzielić proboszcz, a nawet każdy kapłan. Bierzmowanie może przyjąć osoba ochrzczona, która jeszcze nie była bierzmowana.

Zdarza się, że osoby żyjące w związku niesakramentalnym chcą przyjąć bierzmowanie. Trwają w grzechu, stąd nie mogą uzyskać rozgrzeszenia w sakramencie spowiedzi św. Bierzmowanie przyjmują wtedy po ślubie kościelnym, kiedy uporządkują swoje życie. Chyba, że zdecydują się na życie osobno i w czystości aż do ślubu. Żeby przyjąć sakramenty Komunii św. czy bierzmowania **trzeba być w stanie łaski uświęcającej.** Inaczej będą one przyjęte świętokradzko, ale ważnie. Stąd każdy kandydat do sakramentu bierzmowania powinien być po uprzedniej spowiedzi św., z czystym sercem, pojednany z Bogiem. Zaleca się przed bierzmowaniem spowiedź generalną (z całego życia).

Kandydat powinien przed bierzmowaniem intensywnie się modlić, by przygotować się na przyjęcie mocy i łaski Ducha Świętego. Warto odmawiać Nowennę do Ducha Świętego przed bierzmowaniem. Znajdziemy ją np. w internecie. Prowadzący przygotowanie powinien również zaproponować nabożeństwo o dary Ducha Świętego np. w wigilię dnia bierzmowania. Przeżycie takiej liturgii obudzi większą dyspozycyjność na przyjęcie Ducha Świętego.

OBRZĘD BIERZMOWANIA

Msza z udzieleniem sakramentu bierzmowania powinna być uroczystą liturgią, w której kandydaci winni wziąć czynny udział poprzez niesienie darów ofiarnych, czytanie modlitwy powszechnej itd. Mszy takiej powinien towarzyszyć odpowiednio dobrany śpiew. **Zwyczajnym szafarzem tego sakramentu jest Biskup, który jest następną Apostołów** (sukcesja apostolska). Ma więc pełnię sakramentu święceń. **Obecność Biskupa oznacza, że bierzmowanie umacnia więź z Kościołem.** W niektórych sytuacjach Biskup może zlecić udzielanie bierzmowania wybranemu kapłanowi.

Ma miejsce liturgia słowa, podczas której kandydaci słuchają czytań prowadzących do głębszego zrozumienia sakramentu, słuchają skierowanej do nich homilii Biskupa. W trakcie tej liturgii następuje przedstawienie kandydatów. Następnie kandydaci odnawiają przyrzeczenia chrztu św. i wyrzekają się zła. **Pierwszym istotnym elementem udzielenia tego sakramentu jest modlitwa Biskupa, której towarzyszą wyciągnięte nad kandydatami ręce.** Jest to gest, który od pierwszych wieków jest znakiem daru Ducha Świętego. Po krótkim komentarzu i modlitwie w ciszy Biskup modli się słowami: „Boże wszechmogący, Ojczy naszemu Pana, Jezusa Chrystusa, który odrodziłeś te służby swoje przez wodę i Ducha Świętego i uwolniłeś ich od grzechu, zeslij na nich Ducha Świętego Pocieszyciela, daj im ducha mądrości i rozumu, ducha rady i męstwa, ducha umiejętności i pobożności, napełnij ich duchem bojaźni Twojej. Przez Chrystusa, Pana naszego”.

Następnie Biskup namaszcza krzyżem czoło kandydata oraz nakłada rękę na głowę, wypowiadając formułę: „Przyjmij znamię Daru Ducha Świętego”. Święte krzyżmo zostało poświęcone przez Biskupa podczas Mszy krzyżma świętego w Wielki Czwartek rano.

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy: „Bardzo wcześnie do gestu wkładania rąk dodawano namaszczenie wonną oliwą (krzyżmem), aby lepiej wyrazić dar Ducha Świętego. To namaszczenie wyjaśnia imię „chrześcijanin”, które znaczy „namaszczony” i bierze początek od imienia samego Chrystusa, „którego Bóg namaścił Duchem Świętym” (Dz 10,38). Obrzęd namaszczenia istnieje do naszych czasów zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie. Dlatego właśnie ten sakrament nazywa się na Wschodzie chryzmacją, namaszczeniem krzyżmem lub myronem, oznaczającym „krzyżem”. Na Zachodzie nazwa bierzmowanie (confirmatio) sugeruje zarazem potwierdzenie chrztu, dopełniające wtajemniczenie chrześcijańskie, a równocześnie umocnienie łaski chrzcielnej, pełnię owoców Ducha Świętego” (p. 1289).

„Namaszczenie w symbolice biblijnej i starożytnej posiada wielkie bogactwo znaczeniowe. Oliwa jest znakiem obfitości (por. Pwt 11,14) oraz radości (por. Ps 23,5; 104,15); oczyszcza (namaszczenie przed kąpielą i po niej) i czyni elastycznym (namaszczenie atletów, zapaśników); jest znakiem uzdrowienia, ponieważ łagodzi kontuzje i rany (por. Iz 1,6; Łk 10,34); udziela piękna, zdrowia i siły” (p.1293).

SKUTKI SAKRAMENTU BIERZMOWANIA

„Bierzmowanie przynosi zatem wzrost i pogłębienie łaski chrzcielnej:

- zakorzenia nas głębiej w Bożym synostwie, tak że możemy mówić „Abba, Ojcze!” (Rz 8,15);
- ściślej jednoczy nas z Chrystusem;
- pomnaża w nas dary Ducha Świętego;
- udoskonala naszą więź z Kościołem (por. Sobór Watykański II, konst. Lumen Pentium 11);
- udziela nam, jako prawdziwym świadkom Chrystusa, specjalnej mocy Ducha Świętego do szerzenia i obrony wiary słowem i czynem, do mężnego wyznawania imienia Chrystusa oraz do tego, by nigdy nie wstydić się Krzyża” (Katechizm Kościoła Katolickiego, p. 1303).

Sakrament ten zostawia na duszy „niezatarte duchowe znamię”, pieczęć Ducha Świętego. Dlatego podobnie jak sakramenty chrztu św. i kapłaństwa, bierzmowanie przyjmując możemy tylko raz w życiu. Te trzy sakramenty raz przyjęte zmieniają duchowy charakter człowieka i są niewymazywane z duszy. „Charakter” sakramentu udoskonala kapłaństwo wspólne wiernych, otrzymane na chrzcie św., a „bierzmowany otrzymuje moc publicznego wyznawania wiary w Chrystusa, jakby na zasadzie obowiązku” (św. Tomasz z Akwinu).

Wsluchajmy się w Katechizm: Ta „pieczęć jest symbolem osoby (por. Rdz 38,18; Pnp 8,6), znakiem jej autorytetu (por. Rdz 41,42), znakiem posiadania przedmiotu (por. Pwt 32,34) – niegdyś w taki sposób naznaczano żołnierzy pieczęcią ich wodza, a także niewolników pieczęcią ich pana. Pieczęć potwierdza autentyczność aktu prawnego (por. 1 Krl 21,8) lub dokumentu (por. Jr 32,10), ewentualnie zapewnia jego tajność (por. Iz 29,11).

Sam Chrystus mówi o sobie, że Ojciec nazaczył Go swoją pieczęcią (por. J 6,27). Także chrześcijanin jest naznaczony pieczęcią: „*Tym zaś, który umacnia nas wespół z wami w Chrystusie i który nas namaścił, jest Bóg. On też wycisnął na nas pieczęć i zostawił zadatek Ducha w sercach naszych*” (2 Kor 1,21-22; por. Ef 1,13; 4,30). Pieczęć Ducha Świętego jest znakiem całkowitej przynależności do Chrystusa (por. Ap 7,2-3; 9,4; Ez 9,4-6)” (KKK, p. 1295 i 1296).

Sakrament ten więc umacnia na życie. Słowo „bierzmowanie” pochodzi od słowa „bierzmo”, czyli belka, coś co umacnia budowlę czy konstrukcję dachu. Umacnia nas Bóg siedmioma darami, które są wzmocnieniem życia duchowego. Takie jest znaczenie:

Dar mądrości – umiejętność patrzenia na życie w perspektywie wieczności z uwzględnieniem Boga, rozumienie krzyża;

Dar rozumu – głębsze poznanie i zrozumienie objawionych prawd katolickiej wiary;

Dar umiejętności – głęboka wiara w Boga i prawdy objawione;

Dar rady – umiejętność dokonywania wyborów, udoskonalenie cnoty roztropności;

Dar męstwa – umiejętność znoszenia prób w chrześcijańskim życiu i odrzucania pokus, ufność Bogu;

Dar pobożności – synowskie oddanie się Bogu, świadomość bycia dzieckiem Boga, żywa relacja z Nim;

Dar bojaźni Bożej – szacunek wobec Osoby Boga (nie lęk i strach), świadomość Kim jest Bóg.

IMIĘ BIERZMOWANEGO

Kandydat do bierzmowania wybiera sobie nowe imię. W Biblii są sytuacje, kiedy Bóg zmienił imię niektórym osobom. Np. z imienia Jakub na Izrael, Szawel na Paweł, Szymon na Piotr itd. Wiązało się to z nadaniem im nowej misji, nowego powołania. Podobnie papież czy zakonnicy wybierają sobie nowe imię. **Bierzmowany STAJE SIĘ RYCERZEM CHRYSZTUSA, OBRONCĄ KOŚCIOŁA ŚWIĘTEGO, WIARY KATOLICKIEJ I KRZYŻA.** Stąd bierzmowany ubiera na siebie poświęcony krzyż. Jest to obranie nowej, odpowiedzialnej misji w Kościele. Oprócz tego wybrany **Święty powinien być wzorem do naśladowania w męstwie wiary. Staje się on też patronem bierzmowanego, jego orędownikiem w niebie.** Bierzmowany powinien choć w ogólnym zarysie znać życie świętego, którego imię wybrał. Obranie nowego imienia ma więc głębokie znaczenie.

ŚWIADEK SAKRAMENTU

Świadek bierzmowania powinien spełniać takie wymagania, jakie są stawiane rodzicom chrzestnym. Powinien być wierzącym i żyjącym sakramentami katolikiem. Winien sam być już bierzmowany i po pierwszej Komunii św. Podczas Mszy św. po uprzedniej spowiedzi św. powinien przystąpić do Komunii św. (najlepiej za kandydata). Nie może to być ktoś, kto trwa w związku niesakramentalnym (konkubinacie, sam związek cywilny) lub cudzołóżnym. Może być świadkiem osoba po rozwodzie, jeśli korzysta z sakramentów i nie jest w ponownym związku. **Zaleca się, by był to ktoś z chrzestnych w celu ukazania ciągłości obu sakramentów.** Raczem nie powinien być to któryś z rodziców kandydata. Zwyczajowo praktykuje się, aby dla dziewczyny świadkiem była kobieta, a dla chłopaka mężczyzna. Jest tu jednak dobrowolność wyboru. **Ma być to świadek żywej wiary, który bierze na siebie duchową współodpowiedzialność za kandydata.** Świadek winien często otaczać go modlitwą oraz interesować się jego życiem duchowym. Może warto pomyśleć nad jakąś wartościową duchową lekturą jako prezentem z okazji bierzmowania? „Wedle możliwości bierzmowanemu powinien towarzyszyć świadek, który ma troszczyć się, ażeby bierzmowany postępował jako prawdziwy świadek Chrystusa i wiernie wypełniał obowiązki związane z tym sakramentem” (KPK, kan. 892). Podczas ceremonii kandydat trzyma swoją prawą rękę na prawym ramieniu kandydata.